

POSTANOWIENIE

Dnia 20 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie z powództwa D. M.
przeciwko B. M. i H. A.
o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 20 kwietnia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej B. M.
od wyroku Sądu Okręgowego w G.
z dnia 7 lipca 2020 r., sygn. akt V Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania**
- 2) przyznaje adw. S. Ż. ze Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w G.) kwotę 1350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanej B.M. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 7 lipca 2020 r., Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ.; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, nie publ.). Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, nie publ.; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/06, nie publ.).

Zdaniem skarżącej, istnieje potrzeba wykładni art. 31 § 2 pkt 2 oraz art. 33 pkt 10 k.r.o. w zakresie uściślenia pojęcia dochodu z majątku (wspólnego i osobistego) i wyjaśnienia, jaki charakter prawny ma premia gwarancyjna wypłacana dla likwidowanych książeczek mieszkaniowych, bowiem dotychczasowe orzecznictwo Sądu Najwyższego, stojąc wprawdzie na stanowisku, że premia gwarancyjna jest dochodem, uzasadnienie takiego stanowiska traktowało w sposób marginalny, a zdaniem skarżącej prawidłowa wykładnia przepisu musi prowadzić do wniosku, że premia gwarancyjna stanowi waloryzację wkładu dokonaną na koszt Skarbu Państwa w związku z inflacją z przełomu lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych i stanowi przedmiot majątkowy nabyty w zamian za wkład mieszkaniowy, który utracił realną wartość.

Skarżąca nie wykazała, by wykładnia art. 31 § 2 pkt 2 oraz art. 33 pkt 10 k.r.o. związana z zagadnieniem, które miało stać się podstawą przyjęcia skargi do rozpoznania, budziła poważne wątpliwości czy wywoływała rozbieżności w orzecznictwie sądów. W lakonicznym wniosku nie wskazała rozbieżnych poglądów judykatur i doktryny dotyczących interpretacji powołanych przepisów. Uzasadniając przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., poprzestała na stwierdzeniu, że stanowisko zajmowane w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego co do tego, że premia gwarancyjna jest dochodem, nie zostało należycie uzasadnione, a jej zdaniem premia gwarancyjna jako rekompensata utraty wartości pieniądza nie może być traktowana jako dochód z tego pieniądza, który stracił realną wartość. Sformułowana przez nią kwestia osadzona jest w okolicznościach konkretnej sprawy i dotyczy powstałych *in casu* wątpliwości skarżącej na tle wskazanych przepisów. W istocie skarżąca pod pozorem potrzeby wykładni art. 31 § 2 pkt 2 oraz art. 33 pkt 10 k.r.o. kwestionuje stanowisko Sądu drugiej instancji, który powołując się m.in. na orzecznictwo Sądu Najwyższego uznał, że środki z oprocentowania wkładu na mieszkaniowej książeczce oszczędnościowej wraz z premią gwarancyjną stanowiły składnik majątku wspólnego małżonków, ponieważ były to dochody czy pożytki, które przynosił majątek osobisty. Nie ma zatem argumentów juredycznych przemawiających za potrzebą wypowiedzenia się przez Sąd Najwyższy w sformułowanej przez skarżącą kwestii.

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej zasadności wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Zdaniem skarżącej, zachodzi oczywista zasadność skargi, ponieważ Sąd Najwyższy, orzekając już wyrokiem z dnia 7 marca 2017 r., II CSK 248/16, stwierdził, że w sprawie zachodzi współuczestnictwo konieczne po stronie H. A. (art. 195 k.p.c.) w związku z koniecznością rozstrzygnięcia zagadnienia prejudycjalnego, natomiast Sądy obu instancji orzekając w sprawie ograniczyły się do wezwania H.A. do udziału w sprawie, pomijając w wyrokowaniu kwestię prejudycjalną ważności umów zawartych pomiędzy nią a skarżącą, co stanowi rażące naruszenie art. 398²⁰ k.p.c.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przekonuje, że doszło w niniejszej sprawie do rażącego naruszenia prawa, które skutkowałoby oczywistym uzasadnieniem skargi w ustalonym stanie faktycznym. Z lektury uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Okręgowy rozważył - wbrew twierdzeniom skarżącej - kwestię ważności czynności, które miały miejsce po nabyciu spornej nieruchomości, w szczególności związanych ze sprzedażą przez skarżącą nieruchomości pozwanej H.A. w dniu 25 sierpnia 1994 r., a następnie z powrotną darowizną H. A. na rzecz skarżącej w dniu 14 października 1994 r., uznając, że były to czynności pozorne (art. 83 k.c.). Wskazał, że z wyjaśnień skarżącej złożonych w toku postępowania apelacyjnego wynika, że zakup tego domu przez jej matkę służył wyłącznie uzyskaniu dokumentu potwierdzającego nabycie nieruchomości dla realizacji uprawnienia matki do uzyskania premii gwarancyjnej z jej własnej książeczki mieszkaniowej. Potwierdza to też dalsza czynność w postaci powrotnego przeniesienia prawa własności na rzecz skarżącej, po realizacji uprawnienia do wypłaty premii. Istota zarzutu, z którymi skarżąca wiąże oczywistą zasadność skargi, polega na zakwestionowaniu poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych i oceny dowodów. W postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy jest zaś związany ustaleniami

faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, a podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), czego nie respektuje skarżąca zarzucając w podstawie skargi wprost art. 233 § 1 k.p.c. i kwestionując ustalenia co do pozorności umów zawartych pomiędzy nią a pozwaną H.A. Skarżąca, polemizując z ustaleniami i oceną dowodów, zmierza w istocie do zniweczenia publicznoprawnej funkcji skargi i wydania orzeczenia w interesie jednostkowym, w postępowaniu opartym na analizowaniu przeprowadzanych przed Sądami obu instancji dowodów. Analiza zatem wniosku na tle podstaw skargi oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, nie prowadzi do oceny, iż Sąd Okręgowy ferując wyrok dopuścił się kardynalnych błędów, w stopniu przemawiającym za oczywistą zasadnością skargi.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej i pozwanej H.A. z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 11 pkt 8 i § 8 pkt 6 i § 4 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn. Dz. U. 2019, poz. 18).